DLA PROWADZĄCEGO

INSTRUKCJA

ZOBACZ – NAZWIJ – ZROZUM

CEL KARTY

Nauka rozróżniania trzech kroków kontaktu ze sztuką: obserwacji, analizy i interpretacji. Karta jest przeznaczona do pracy z rzeczywistym dziełem, reprodukcją, fotografią architektury, obiektem lub kadrem filmowym.

PRZYGOTOWANIE

Wybierz obiekt z czytelnymi szczegółami i legalnie dostępną reprodukcją. Ustal podstawowe informacje o źródle obrazu; nie podawaj uczestnikom niezweryfikowanych atrybucji. Zapewnij możliwość opisu słownego zamiast rysowania.

PRZEBIEG • 30–45 MIN

Wprowadzenie (5 min): pokaż różnicę między „widzę” i „sądzę”. Samodzielna praca (15–20 min): trzy etapy karty. Rozmowa w parach (5–10 min): porównaj obserwacje. Podsumowanie (5–10 min): poproś o przykład dobrze uzasadnionej interpretacji.

WARIANT DLA DZIECI

Zachęć do nazywania konkretnych cech i rysowania fragmentu obiektu. Nie oceniaj pomysłów na podstawie tego, czy odpowiadają Twojej interpretacji; skup się na połączeniu wypowiedzi z widocznym szczegółem.

WARIANT DLA MŁODZIEŻY

Poproś o dwa źródła uzasadnienia dla interpretacji oraz pytanie badawcze, które wymaga dalszego sprawdzenia. Dodatkowa karta pomaga sformułować dwie konkurencyjne hipotezy.

DOSTĘPNOŚĆ I ETYKA

Czytaj polecenia na głos, pozwól pracować w parach, zaproponuj większy druk lub odpowiedź ustną. Przy fotografii osób i materiałach archiwalnych uwzględnij prywatność, prawa do publikacji i kontekst przedstawienia.

CO OBSERWOWAĆ W PRACY UCZESTNIKA

Czy potrafi nazwać widoczne cechy? Czy używa właściwych pojęć? Czy rozróżnia opis od interpretacji? Czy uzasadnia swoją hipotezę i rozpoznaje, czego jeszcze nie wie?

DZIECI

KARTA PRACY

ZOBACZ – NAZWIJ – ZROZUM

Imię / nazwa grupy: ..... Data: .....

WYBIERZ OBIEKT

Poproś prowadzącego o obraz, fotografię, rzeźbę lub inny obiekt. Patrz uważnie. Nie musisz znać jego historii.

1 ZOBACZ — CO NAPRAWDĘ WIDZISZ?

Dokończ: „Widzę...” (zapisz dwa szczegóły, np. kolor, linię, kształt, materiał).

2 NAZWIJ — JAKIE TO ŚRODKI?

Wybierz dwa słowa: linia / kształt / kolor / światło / materiał / faktura / skala.

3 ZROZUM — CO TO MOŻE ZNACZYĆ?

Dokończ: „Myślę, że... ponieważ widzę...”. To Twoja interpretacja — może być inna niż u kolegi.

WAŻNE

„Widzę czerwony kolor” to opis. „Czerwony kolor może wyrażać energię” to interpretacja.

DZIECI

ĆWICZENIE DODATKOWE

ZOBACZ – NAZWIJ – ZROZUM

DORYSUJ I PORÓWNAJ

Narysuj szczegół wybranego dzieła. Potem zapisz, co dostrzegasz lepiej dzięki rysowaniu.

CO ODKRYŁEM / ODKRYŁAM?

ROZMOWA W PARACH

Porównaj swój opis z opisem drugiej osoby. Czy oboje zauważyliście te same rzeczy? Czy możecie różnie rozumieć to samo dzieło?

MŁODZIEŻ

KARTA PRACY

ZOBACZ – NAZWIJ – ZROZUM

Imię / nazwa grupy: ..... Data: .....

PUNKT WYJŚCIA

Wybierz jedno dzieło, fotografię lub obiekt. Zapisuj dowody widoczne w materiale. Nie dopowiadaj autorstwa, daty ani funkcji bez źródła.

1 ZOBACZ — OPIS BEZ INTERPRETACJI

Wskaż co najmniej trzy sprawdzalne cechy: kompozycję, światło, skalę, materiał, relacje w przestrzeni.

2 NAZWIJ — ANALIZA FORMY

Nazwij dwie użyte kategorie z historii sztuki i uzasadnij je szczegółami dzieła.

3 ZROZUM — HIPOTEZA INTERPRETACYJNA

Sformułuj jedną hipotezę o znaczeniu lub funkcji i podaj dwa dowody. Nazwij jedno pytanie, którego nie rozstrzygniesz bez kontekstu.

ODDZIEL POZIOMY WYPOWIEDZI

Opis = to, co widać. Analiza = jak elementy są zorganizowane. Interpretacja = możliwe znaczenie, uzasadnione dowodami.

MŁODZIEŻ

ĆWICZENIE DODATKOWE

ZOBACZ – NAZWIJ – ZROZUM

OD HIPOTEZY DO PYTANIA BADAWCZEGO

Przyjrzyj się temu samemu dziełu ponownie. Dwie hipotezy mogą wyjaśniać je inaczej. Zapisz je i zdecyduj, co warto zweryfikować.

HIPOTEZA A ORAZ SZCZEGÓŁ, KTÓRY JĄ WSPIERA

HIPOTEZA B ORAZ SZCZEGÓŁ, KTÓRY JĄ WSPIERA

JEDNO PYTANIE BADAWCZE I ŹRÓDŁO DO SPRAWDZENIA

ROZMOWA W PARACH

Porównaj hipotezy z inną osobą. Nie chodzi o odgadnięcie jednej właściwej odpowiedzi, lecz o argumentowanie i wskazanie granic wiedzy.